

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania J.G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.
z udziałem zainteresowanego B. G.
o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 3 grudnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 29 maja 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od skarżącego na rzecz pozwanego kwotę 240
(dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 maja 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację J. G. od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 15 lutego 2017 r., mocą którego oddalono odwołanie ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł. z dnia 6 lipca 2015 r., stwierdzającej, że J.G. jako pracownik u płatnika składek B.G. nie podlega ubezpieczeniom społecznym od dnia 1 listopada 2013 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozostawia żadnych wątpliwości, co do pozorności umowy o pracę. Nie dochodzi do zawarcia umowy o pracę (art. 22 § 1 k.p.), gdy strony nie zamierzają

wywołać skutku prawnego w postaci nawiązania umowy, lecz wyłącznie zmierzają do wywołania skutków w sferze ubezpieczenia społecznego. Taki stan rzeczy uzasadnia ocenę spornych kwestii przez pryzmat art. 83 § 1 k.c. Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny oddalił apelację z mocy art. 385 k.p.c.

Skargę kasacyjną w imieniu J.G. wniósł jego pełnomocnik, zaskarżając wyrok w całości i podnosząc naruszenie: art. 22 k.p. w związku z art. 83 § 1 k.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywiste naruszenie przepisów prawa materialnego, przez całkowite pominięcie utrwalonych w orzecznictwie Sądu Najwyższego tez wykluczających stwierdzenie o pozorności stosunku pracy (zob. wyroki: z dnia 4 sierpnia 2005 r., II UK 320/04, z dnia 30 listopada 2005 r., I UK 61/05, z dnia 18 maja 2006 r., III UK 32/06, z dnia 18 stycznia 2010 r., II UK 149/09, z dnia 12 lipca 2012 r., I UK 14/12).

Mając powyższe na uwadze, skarżący domagał się uchylecia zaskarżonego wyroku Sądu w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Katalog okoliczności otwierających drogę do merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej jest zamknięty i obejmuje przypadki enumeratywnie wymienione w treści art. 398⁹ § 1 k.p.c. Skarżący wskazał na podstawę z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c., jednak rozwinął tylko wątek oczywistej zasadności skargi kasacyjnej i w tej płaszczyźnie możliwa będzie dalsza ocena sprawy.

Już na wstępie należy podkreślić, że na obecnym etapie postępowania nie bada się podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Zatem wszelkie manewry odsyłające do tej części skargi kasacyjnej nie są trafne i nie wywołują pożądaných skutków prawnych. Natomiast oczywiste naruszenie prawa realizuje się wówczas, gdy bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13, LEX nr 1402642; z dnia 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14, LEX nr 1621619). O oczywistości naruszenia prawa możemy mówić jedynie, gdy w sprawie doszło do sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzemieniem albo powszechnie

przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343).

W rozpoznawanej sprawie skarżący nie wykazał oczywistej zasadności skargi w wyżej opisany sposób. Przepis art. 83 k.c. stanowi, że nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów; jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 czerwca 2013 r., II PK 299/12 (OSNP 2014 nr 7, poz. 100) uznał, że oświadczenie woli jest złożone dla pozorów, jeżeli jest symulowane. Symulacja ta musi się składać z dwóch elementów. Po pierwsze, strony, które dokonują symulowanej czynności prawnej, próbują wywołać wobec osób trzecich przeświadczenie (niezgodne z rzeczywistością), że ich zamiarem jest wywołanie skutków prawnych objętych treścią ich oświadczeń woli. Po drugie, musi między stronami istnieć tajne, niedostępne osobom trzecim porozumienie, że te oświadczenia woli nie mają wywołać zwykłych skutków prawnych (akt konfidencji); jest to porozumienie co do tego, że zamiar wyrażony w treści symulowanych oświadczeń woli nie istnieje lub że zamiar ten jest inny niż ujawniony w symulowanych oświadczeniach. Niezgodność rzeczywistego zamiaru stron z treścią czynności prawnej musi odnosić się do jej skuteczności prawnej, woli powołania do życia określonego stosunku prawnego.

Umowa o pracę jest zawarta dla pozorów i nie może w związku z tym stanowić tytułu do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba określona jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli gdy strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Pozorne zawarcie umowy o pracę (art. 83 § 1 k.c.) nie wiąże się ze świadczeniem pracy w tym sensie, że zatrudnienie w ogóle nie jest wykonywane ("pracownik" w ogóle nie świadczy pracy), bądź jest wykonywane na innej podstawie niż umowa o pracę (w szczególności na podstawie umowy prawa cywilnego), bądź jest wyłącznie pozorowane, tj. jakieś czynności faktyczne są przez "pracownika"

wykonywane, ale nie rodzą one skutku w postaci istnienia stosunku pracy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2006 r., III UK 32/06, LEX nr 957422).

Z tego względu stanowisko prezentowane we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie jest trafne. O ile w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 sierpnia 2005 r., II UK 320/04, OSNP 2006 nr 7-8, poz. 22; z dnia 30 listopada 2005 r., I UK 61/05, LEX nr 607105; z dnia 18 maja 2006 r., III UK 32/06, LEX nr 957422). Nie wystarcza jednak jakakolwiek praca, gdyż znaczenie ma dopiero praca przewidziana dla stosunku pracy. Pozorność umowy wynikająca z art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p. zachodzi, gdy pomimo zawarcia umowy praca nie jest w ogóle świadczona, ewentualnie okoliczności faktyczne jej wykonywania nie wypełniają cech stosunku pracy. Tych okoliczności skarga już nie rozważa w płaszczyźnie oczywistego naruszenia prawa. Tymczasem stanowisko Sądu Apelacyjnego, wyrażone w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku, jest klarowne i wyjaśnia cały proces subsumpcji, który złożył się na końcowy wynik postępowania. Zatem skoro Sąd Apelacyjny zaaprobował stwierdzenie, że mimo sporządzenia umowy o pracę na piśmie nie doszło do faktycznego wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, a uzewnętrzniła argumentacja w tej mierze odpowiada podstawowym regułom interpretacyjnym, to nie mamy do czynienia z oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej. Należy przypomnieć wnoszącemu skargę, że stosownie do art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach orzekł w myśl art. 108 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.